

3. Михайленко В. Є. Стилізація природних форм у графічному дизайні та рекламі : формотворчі аспекти / В. Є. Михайленко, С. В. Прищенко // Технічна естетика і дизайн. – 2012. – Вип. 11. – С. 121–129.

4. Основные термины дизайна : Краткий справочник-словарь. – М. : ВНИИТЭ, 1988. – 88 с.

5. Стилізація – це що таке? Стилізація в мистецтві [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://faukr.ru/mistectvo-ta-rozvagi/100131-stilizacija-ce-shho-take-stilizacija-v-mistectvi.html>.

6. Чернышев О. В. Формальная композиция. Творческий практикум / О. В. Чернышев. – Минск : Харвест, 1999. – 312 с.

Симонова М.С.

студентка,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

СИСТЕМА НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ДЕКОРАТИВНОГО ЖИВОПISУ У ХУДОЖНЬО-ТВОРЧІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ОБРАЗОТВОРЦІВ

Для сучасного етапу розвитку системи художньої освіти характерним є перехід від занять, спрямованих лише на досягнення грамотності зображення та засвоєння технічних навичок, до занять, орієнтованих на розвиток творчих здібностей, образного мислення, творення індивідуальної художньої манери студента. Зокрема в процесі виконання практичних завдань студенти набувають навички інтерпретації натуралістичних форм для створення творчих робіт засобами декоративного живопису.

Поняття «декоративний живопис» досліджувалося такими науковцями, як Д.І. Кіплік [1], Б.Д. Сланський [2]. Основні методи, техніки й прийоми декоративного живопису докладно описав у своїй роботі «Декоративний живопис» В.І. Кукенков [3]. Практичні рекомендації щодо декоративного живопису знаходимо у К.Т. Даглідіяна [4] та Г.М. Логвиненко [5]. Однак, ознайомлення студентів вищих художніх навчальних закладів, власне з системою завдань з декоративного живопису, висвітлено не достатньо систематизовано.

Метою статті є обґрунтування системи навчальних завдань з декоративного живопису у вищих художніх навчальних закладах. Навчання декоративному живопису у вищому навчальному закладі дає можливість, по-перше, розвинути у молодого фахівця творчу активність, художнє мислення та естетичне ставлення до творів мистецтва та явищ художньої культури, а також творчо перевертлювати натурний мотив у твір мистецтва, по-друге, створити творчу індивідуальність та практичну майстерність, по-третє, удосконалити професійну підготовку студентів для самостійної творчості.

Зрозуміло, що навчання студентів має бути спрямоване не просто на творчі результати, а на процес опанування способів і методів професійного мислення.

Академічний живопис як одна з найважливіших фундаментальних дисциплін в системі навчання студентів-образотворців виховує творче мислення, ідейно-естетичні погляди, культуру кольору, здатну виражати найтонші почуття і настрої, гармонізувати колірно-речове середовище. Важливим завданням викладання живопису є виховання у студентів художнього бачення конкретно-предметного світу, предметів побуту, природи, інтер'єру, людини. «Декоративний живопис» – дисципліна, яку не можна розглядати ізольовано від загальних проблем підготовки фахівців. Вона є одним з розділів теорії та практики образотворчого мистецтва, які вивчаються у вищій школі поряд з рисунком, живописом та композицією.

Декоративний живопис – спосіб зображення реальної дійсності шляхом виявлення виразності засобами колориту, композиційно-пластичними прийомами, використовуючи принципи узагальненості та стилізації. Важливим є пошук орнаментальності, дотримання певної умовності зображення, відмова від зайвих подробиць.

Знання основ академічного живопису, методів, прийомів і техніки зображення навколишнього світу дозволить фахівцеві вміло підійти до креативного вирішення художнього завдання. Протягом усього курсу «Живопису» студенти зіштовхуються зі складнощами декоративного живопису, де по-іншому відображаються загальні закономірності образотворчого мистецтва, на відміну від живопису академічного плану. У зв'язку з цим виникає цілий ряд проблем.

У практичній роботі студент повинен чітко уявляти, які закономірності декоративних побудов можуть бути використані в кожному конкретному випадку, як залежить та чи інша концепція декоративного рішення від того, що є об'єктом роботи: натюрморт, пейзаж або портрет.

Тому в програмі після виконання завдань з натури передбачається їх декоративне рішення. Такі завдання є специфічними і націлені на розвиток декоративного художнього мислення. На прикладі цих завдань студенти вчаться зображати предмети більш плоскими, узагальненими, стилізованими, об'єм показується умовно, не допускається ілюзорна передача простору. Форма і колір набувають також умовного, локального, декоративного вирішення.

Виконуючи перші живописні завдання (листя, рослини та окремі предмети), студенти вивчають способи та прийоми їх декоративної стилізації, вчаться трактувати форму предмета мовою декоративного живопису, виявляючи особливості кольору і форми предметів. Після перших завдань студентам пропонується виконати серію натюрмортів, за якими слід виконати власне завдання з декоративного рішення живописного зображення натюрморту. Знання основ академічного живопису, набуті в процесі вивчення натюрморту, дозволяють студенту вміло підійти до вирішення креативного завдання. Такі завдання націлені на розвиток спеціалізованого, стилістичного художнього мислення. У процесі їх виконання, студенти отримують базові

знання про закони та прийоми живописних та декоративних рішень видимого предметного світу.

Жанр натюрморту найбільш показовий і різноманітний в плані вивчення декоративних стилізацій [5]. У декоративному натюрморті ключову роль відіграє здатність художника творчо інтерпретувати навколишню дійсність, знаходити граничну виразність кожного об'єкта і вносити в неї індивідуальне ставлення. Цей процес творчої інтерпретації, або декоративного узагальнення зображуваних об'єктів за допомогою ряду умовних прийомів зміни форми, обсягу і колірних співвідношень називається стилізацією.

Вирішуючи навчальні завдання в декоративному натюрморті, студенти вчаться прийомам стилізації, декоративного узагальнення, рішенням художнього образу. Процес стилізації реалістичного зображення досить специфічний і складний. Без знання природи неможливо вирішити завдання передачі ритму і пластики елементів натюрморту в його стилізованому вигляді.

Поряд з цим особливе значення надається зображенню рослинних і природних мотивів, оскільки рослинний і зооморфний орнаменти переважають у творах декоративного мистецтва. Виконуючи ці завдання, студенти вчаться знаходити орнаментально-виразні форми та численні мотиви для створення творів прикладного мистецтва [5].

Наступним завданням з декоративного живопису можуть слугувати завдання на декоративну стилізацію пейзажу. Пейзаж, як і натюрморт, займає в декоративній композиції одне з вагомих місць і несе в собі деякі складнощі в зображенні [5]. Студенти вчаться виявляти узагальнені мотиви, залишаючи все непотрібне та другорядні елементи, використовуючи при цьому стилізацію як інструмент найкращого підкреслення характерних та виразних якостей об'єктів пейзажу, відібраних для створення композиції [4].

Для майбутніх художників важливим завданням також є декоративна стилізація зображення портрету та фігури людини. У цих завданнях необхідно максимально передати декоративними засобами виразність обличчя або фігури, її пластику, характер моделі та загальний колорит постановки; показати найбільш яскраві, в декоративному відношенні, їх риси і особливості. Серов П. Е. [6] стверджує, що вивчення цієї теми проводиться в наступній послідовності: портрет, портрет в головному уборі, поясний портрет з руками, фігура в повний зріст, фігура в народному костюмі. Освоюючи прийоми декоративної стилізації й обробки форм, різних за масштабом і фактурою, студенти створюють врівноважену, стилістично витриману єдину структурно-пластичну композицію.

В процесі занять студенти вивчають різні живописні техніки: акварель, гуаш, олію. Кожна техніка має свої властиві художні засоби в передачі навколишньої дійсності, і тому студенти повинні вміти вирішувати творчі завдання, застосовуючи різноманітні засоби і можливості різних технік.

Таким чином, вивчення декоративного живопису дозволяє студентам використовувати та інтерпретувати отримані художні знання та вміння на практиці при роботі в прикладній графіці та декоративно-прикладному мистецтві, наприклад, у мистецтві створення гобелену чи авторської ляльки.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що використання системи навчальних завдань з декоративного живопису в загальній системі навчальних завдань з живопису є унікальним джерелом художньо-творчої підготовки студентів. Навчання декоративного живопису у вищому художньому навчальному закладі має на меті розвинути у молодого спеціаліста креативне мислення, спрямоване на розвиток здатності студентів до створення художньо-пластичних образів і пошуку нестандартних, яскравих рішень в творчих роботах. У процесі цілеспрямованого виконання навчальних завдань з декоративного живопису студенти набувають вміння і навички, необхідні для успішного вирішення професійних і творчих завдань, опановують способи розвитку творчої індивідуальності в декоративно-прикладній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Кіплік Д.І. Техніка живопису / Д.І. Кіплік. – М., 2000. – 503 с.
2. Сланский Б.Д. Техника живописи. – Москва: Академия художеств СССР, 1956
3. Кукенков В.И. Декоративная живопись [Текст]: учеб. пособие / В.И. Кукенков. Екатеринбург: Изд-во ГОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т», 2008. 106 с.
4. Дагддиян К.Т. Декоративная композиция: учебное пособие для вузов / К. Дагддиян. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2011.
5. Логвиненко Г.М. Декоративная композиция: учебное пособие для вузов / Г.М. Логвиненко. – М.: ВЛАДОС, 2010.
6. Серов П.Е. Преподавание живописи будущим художникам традиционного прикладного искусства / Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена, 2009. – С. 186–189.

Троян Г.В.

аспірант,

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВНЗ ЯК ПІДґРУНТЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Викладач вищого навчального закладу – основна постать, що здійснює замовлення суспільства на професійну підготовку майбутнього висококваліфікованого фахівця. Опанування здобувачем знань, соціального досвіду і досвіду професійної діяльності в сучасному суспільстві відбувається лише через співпрацю з викладачем як суб'єктом науково-педагогічної і комунікативної діяльності. Тому одним з найважливіших психологічних інструментів успішної професійної діяльності у арсеналі викладача є його комунікативна компетентність.

Інтеграція України в європейську спільноту призводить до надзвичайного зростання попиту на професіоналів педагогічних напрямків підготовки, вимог до їхнього фахового рівня. Тенденції у соціально-економічній сфері, науково-технічний прогрес, конкуренція на ринку освітніх послуг «зумовлюють